

Minőség-ellenőrzés oktatás 2025

„Standardok de okosan”

Szakmai Standardoknak Megfelelő Működés
Kockázat Alapú Megközelítés – ISA-k Arányos Alkalmazása

Mádi-Szabó Zoltán

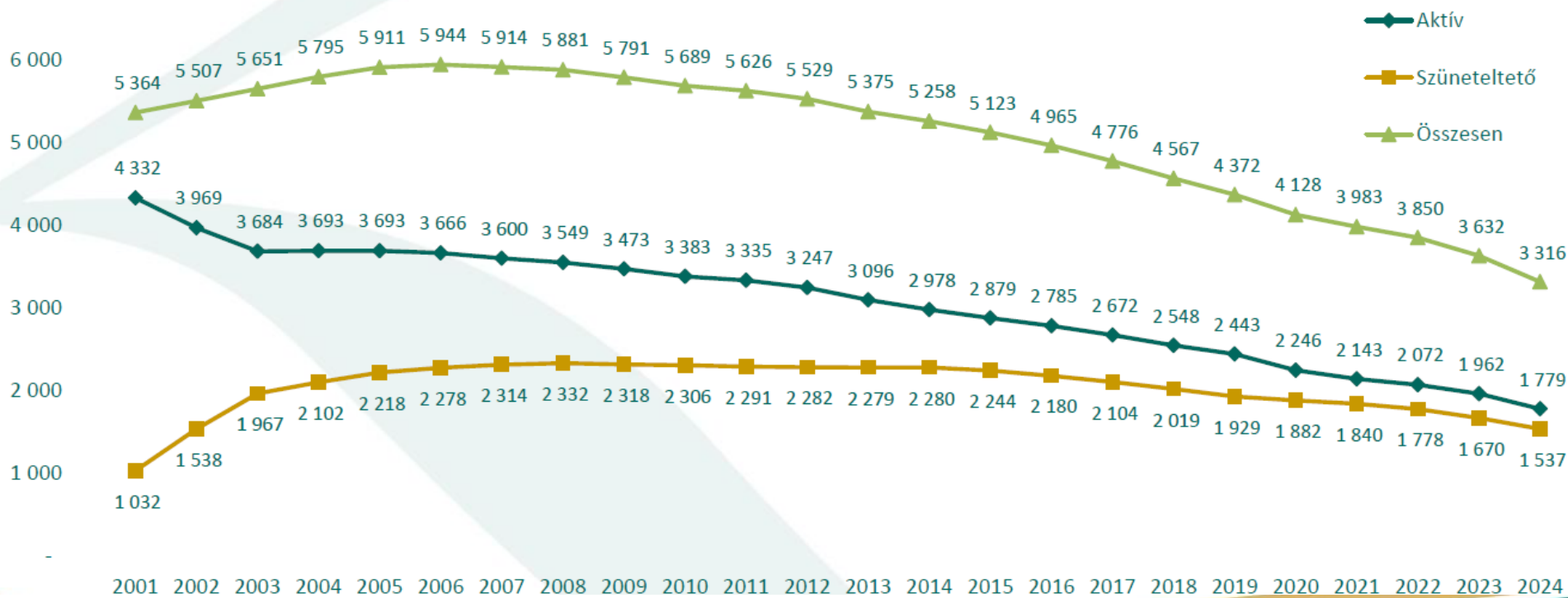
Minőségellenőrzési Bizottság elnöke

2025. június 25.

Csökkenő Tagság

Aktív és szüneteltető tagok számának alakulása

Szigorodó Követelmények

A minőségellenőrzések eredményei

2024

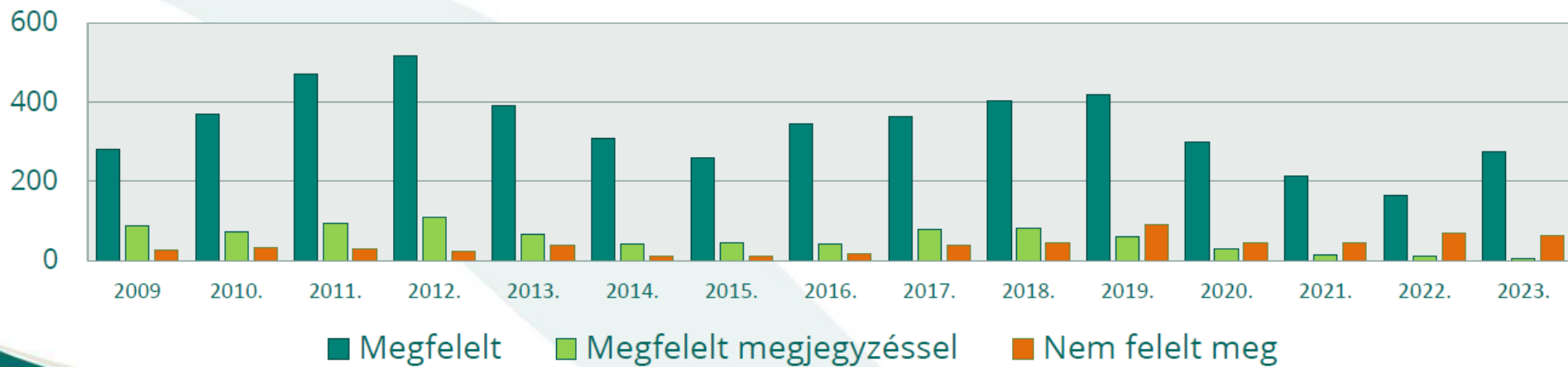
275

5

62

Átfogó minőségi célok

- A szakmai és etikai standardoknak megfelelő következetesen minőségi megbízások végrehajtása.
- Ügyfelek magas színvonalú szolgáltatás nyújtása, számukra hozzáadott érték teremtése.
- A könyvvizsgáló szakma hírnevének megőrzése, hozzájárulás a szakma fejlődéséhez.
- Szakértelem és képességek fejlesztése a meglévő ügyfélkapcsolatok megtartása, illetve új ügyfélkapcsolatok kiépítésének elősegítése érdekében.

A könyvvizsgáló átfogó céljai

- Kellő bizonyosságot szerezni arról, hogy a pénzügyi kimutatások egésze mentes a lényeges hibás állításoktól, képessé téve ezzel a könyvvizsgálót arra, hogy véleményt nyilvánítson arról, hogy a pénzügyi kimutatások minden lényeges szempontból a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvekkel összhangban készültek-e.
- A könyvvizsgáló megállapításainak megfelelő jelentést készíteni a pénzügyi kimutatásokról, valamint a megállapításokat megfelelően kommunikálni.
- A gazdasági egység vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről megbízható és valós képet adni az egységgel kapcsolatba kerülő minden érdekhordozó számára.

Könyvvizsgálat tervezése – a tervezés célja

A könyvvizsgálat célja, hogy a könyvvizsgálói jelentés kiadásához elegendő és megfelelő bizonyítékot szerezzünk, azaz ***minden jelentős könyvvizsgálói állítást*** lefedjünk – a pénzügyi kimutatások megbízható és valós képet adnak.

A könyvvizsgálónak kockázatfelmérési eljárásokat kell kialakítania és végrehajtania, hogy olyan könyvvizsgálati bizonyítékot szerezzen, amely megfelelő alapot nyújt: (a) az akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításnak a pénzügyi kimutatások és az állítások szintjén fennálló kockázatainak azonosításához és felméréséhez, valamint (b) a további könyvvizsgálati eljárások kialakításához a 330. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standarddal összhangban.

Minőség-ellenőrzés Stratégiája

- Koncentráció az átfogó minőségi célok teljesülésére: szakmai standardoknak és törvényeknek való megfelelés (pl. nem bírálunk felül szakmai megítélést ha nincs ellenkező bizonyíték)
- Kockázat alapú megközelítés: optimum keresése a kávézó, ügyféltől adatbekérő de saját eljárást nem vagy alig végrehajtó könyvvizsgáló és az Arthur Andersen-es könyvvizsgáló eljárása között (pl. nem ragaszkodunk mereven módszerekhez, rugalmasan mindent elfogadunk, ami könyvvizsgálati bizonyítékként alátámasztja a vizsgált egyenleget, forgalmat és szakmai válasz a könyvvizsgálati kockázatokra, a lényeges hibás állítás kockázatára, de felülvizsgálhatjuk a kockázatfelmérést).
- Kiszámíthatóság: kérdőívek, módszertani segédletek nyilvánossága:
<https://net.jogtar.hu/mkvk-minoseg-kezikonyv>
- Standardok arányos alkalmazása: <https://mkvk.hu/tudastar/dokumentacio-aranyos-alkalmazas-gyakorlatban> (pl. nem szükséges 17 oldalas IT kérdőív egy átlagos KKV könyvvizsgálatahoz), de a túlterhelés nem tesztelt elemszámban, hanem módszertanban jelentkezett.
- Kritériumok megismerhetősége: kötelező oktatásban való részvétel, szakmai anyagokra való hivatkozás (pl.: Módszertani segédlet a kisebb gazdálkodó egységek (kevésbé összetett gazdálkodó egységek a 315 R standard szerint) könyvvizsgálatahoz)

Független könyvvizsgálói jelentés a teljes általános célú pénzügyi kimutatásokról (700. témaszámú standard)

Követelmények

A könyvvizsgálónak arra vonatkozóan kell véleményt kialakítania, hogy a pénzügyi kimutatásokat minden lényeges szempontból a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvek szerint állították-e össze.

Ezen vélemény kialakításához a könyvvizsgálónak le kell vonnia az arra vonatkozó következtetést, hogy a könyvvizsgáló kellő bizonyosságot szerzett-e arról, hogy **a pénzügyi kimutatások egésze nem tartalmaz akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítást.**

Ha a pénzügyi kimutatásokat valós bemutatást előíró keretelvek szerint készítik, az értékelésnek tartalmaznia kell azt is, hogy a pénzügyi kimutatások megvalósítják-e a valós bemutatást.

A könyvvizsgálónak minősítés nélküli véleményt kell kibocsátania, ha arra a következtetésre jut, hogy a pénzügyi kimutatásokat minden lényeges szempontból a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelveknek megfelelően állították össze.

Amennyiben a könyvvizsgáló:

arra a következtetésre jut, hogy a megszerzett könyvvizsgálói bizonyíték alapján a pénzügyi kimutatások egésze nem mentes a lényeges hibás állítástól; vagy

nem képes elegendő és megfelelő könyvvizsgálói bizonyítékot szerezni azon következtetés levonásához, hogy a pénzügyi kimutatások egésze mentes a lényeges hibás állítástól,

minősítenie kell a véleményt a könyvvizsgálói jelentésben a 705. témaszámú (felülvizsgált) nemzetközi könyvvizsgálói standarddal összhangban.

Atfogó minőségi célok – Tartalmi Megközelítés

A vélemény alapja

Könyvvizsgálatunkat **a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban és a könyvvizsgálatra vonatkozó – Magyarországon hatályos – törvények és egyéb jogszabályok alapján hajtottuk végre.** Ezen standardok értelmében fennálló felelősségünk bővebb leírását jelentésünk „A könyvvizsgáló összevont (konszolidált) éves beszámoló könyvvizsgálataért való felelőssége” szakasza tartalmazza.

Függetlenek vagyunk a Csoporttól a vonatkozó, Magyarországon hatályos jogszabályokban és a Magyar Könyvvizsgálói Kamara „A könyvvizsgálói hivatás magatartási (etikai) szabályairól és a fegyelmi eljárásról szóló szabályzata”-ban, valamint az ezekben nem rendezett kérdések tekintetében a Könyvvizsgálók Nemzetközi Etikai Standardok Testülete által kiadott „Nemzetközi etikai kódex kamarai tag könyvvizsgálóknak (a nemzetközi függetlenségi standardokkal egybefoglalva)” című kézikönyvében (az IESBA Kódex-ben) foglaltak szerint, és **megfelelünk** az ugyanezen normákban szereplő **további etikai előírásoknak is.**

Meggyőződésünk, hogy az általunk megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték elegendő és megfelelő alapot nyújt véleményünkhöz.

Átfogó minőségi célok – Tartalmi Megközelítés

A könyvvizsgáló összevont (konszolidált) éves beszámoló könyvvizsgálataért való felelőssége

A könyvvizsgálat során célunk **kellő bizonyosságot** szerezni arról, hogy az **összevont (konszolidált) éves beszámoló egésze nem tartalmaz akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítást**, valamint az, hogy ennek alapján a véleményünket tartalmazó független könyvvizsgálói jelentést bocsássunk ki. A **kellő bizonyosság** magas fokú bizonyosság, de nem garancia arra, hogy a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal és a könyvvizsgálatra vonatkozó – Magyarországon hatályos – törvényekkel és egyéb jogszabályokkal összhangban elvégzett könyvvizsgálat mindig feltárja az egyébként létező lényeges hibás állítást. A hibás állítások eredhetnek csalásból vagy hibából, és lényegesnek minősülnek, ha észszerű lehet az a várakozás, hogy ezek önmagukban vagy együttesen befolyásolhatják a felhasználók adott összevont (konszolidált) éves beszámoló alapján meghozott gazdasági döntéseit.

A Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardok és a könyvvizsgálatra vonatkozó – Magyarországon hatályos – törvények és egyéb jogszabályok szerinti könyvvizsgálat egésze során **szakmai megítélést alkalmazunk és szakmai szkepticizmust tartunk fenn**.

Változó standardok ISA 315/21-27.

Felmérték-e a belső ellenőrzési rendszert, és a felmérés kiterjedt-e a standard által megfogalmazott összetevőkre? (Frissített 2.2 kérdés)

Felmérték-e a pénzügyi kimutatások egészére, valamint a jelentős ügyletsoportokra, számlaegyenlegekre és közzétételre a lényeges hibás állítás eredendő kockázatait (külső, belső kockázatok), valamint az azokat kezelő releváns üzleti és informatikai kontrollok (úm. jelentős kockázatokat kezelő kontrollok, naplótételek feletti kontrollok, azok a kontrollok, amelyekre vonatkozóan a könyvvizsgáló a működési hatékonyság tesztelését tervezi) kiépítettségét, hatékonyságát, mint ellenőrzési kockázatot.

Ennek megfelelően került meghatározásra a további könyvvizsgálati eljárások jellege, ütemezése és terjedelme?

(A belső kontroll rendszer komponensei: Kontrollkörnyezet, A gazdálkodó kockázatfelmérési folyamata, A belső kontroll rendszer figyelemmel kísérését célzó folyamata.)

A beszámoló-készítés szempontjából releváns információs és kommunikációs rendszer, valamint azok a Kontrolltevékenységek, amelyek kezelik a lényeges hibás állítás állítások szintjén fennálló kockázatait.

Külső – társaság által nem befolyásolható kockázatok Pl: jogi, piaci környezet változása, kamatláb, infláció (hatása konkrét eszközök vagy kötelezettségek értékelésére, vállalkozás folytatásának elve érvényesülésére).

Belső – társaság által befolyásolható kockázatok

Pl: technológia pl. IT, finanszírozás, vevő-szállító függőség, vállalati struktúra, vállalati kultúra (hatása kontrollokra, csalás kockázatára)

Változó standardok ISA 315/21-27.

Azonosították-e , hogy milyen - az ügyfél sajátosságait figyelembe vevő - lényeges számlaegyenlegek, ügyletcsoporthoz és közzéteendő információk (együtt: „SZÜK”), valamint lényeges állítások (teljesség, létezés/előfordulás, pontosság, értékelés, jogok/kötelezettségek, bemutatás/közzététel) várhatóak a beszámolóban? (Frissített 2.5 kérdés)

Megtörtént-e a kockázatfelmérés a beszámoló és a SZÜK tekintetében az állítások szintjén? Kijelölték-e a jelentős kockázatúnak tekintett SZÜK körét és történt-e összekapcsolás lényeges állításokkal? A kockázatfelmérésre vonatkozóan levont következtetéseket a tervezési dokumentációban indokolták-e pl. lényeges hibás állítás valószínűsége/hatása indoklással? A csalás kockázatával érintett területek magas kockázatúnak lettek-e meghatározva?

Változó standardok ISA 540/13-29.

Dokumentáltak-e elvégezték-e a szükséges eljárásokat a lényeges hibás állítás kockázatát képező számviteli becslések ellenőrzése tekintetében? (Frissített 3/I.-II.3 kérdések)

Azonosította-e a becsléssel érintett lényeges állításokat? Megállapította-e a becslésekhez kapcsolódó jelentős kockázatokat pl. vezetés elfogultsága? A becslés természetétől függően megértette annak elszámolásának rendszerét valamint a kockázatokat kezelő releváns üzleti és informatikai kontrollokat, és emellett visszamérte-e a korábbi becslések megbízhatóságát, vagy újrakalkulálta-e a becsléseket? Ellenőrizte-e a fordulónap utáni eseményeket?

Változó standardok ISA 315/21-27.

Felmérték-e a belső ellenőrzési rendszert, és a felmérés kiterjedt-e a standard által megfogalmazott összetevőkre?

Felmérték-e a pénzügyi kimutatások egészére, valamint a jelentős ügyletcsoporthoz, számlaegyenlegekre és közzétételre a lényeges hibás állítás eredendő kockázatait, valamint az azokat kezelő releváns üzleti és informatikai kontrollok (úm. jelentős kockázatokat kezelő kontrollok, naplótételek feletti kontrollok, azok a kontrollok, amelyekre vonatkozóan a könyvvizsgáló a működési hatékonyság tesztelését tervezi) kiépítettségét, hatékonyságát, mint ellenőrzési kockázatot.

Ennek megfelelően került meghatározásra a további könyvvizsgálati eljárások jellege, ütemezése és terjedelme?

(A belső kontroll rendszer komponensei: Kontrollkörnyezet, A gazdálkodó kockázatfelmérési folyamata, A belső kontroll rendszer figyelemmel kísérését célzó folyamata.)

A beszámoló-készítés szempontjából releváns információs és kommunikációs rendszer, valamint azok a Kontrolltevékenységek, amelyek kezelik a lényeges hibás állítás állítások szintjén fennálló kockázatait.

Általános összefüggések a kérdőívben

2.7 kérdés ha nincs tervezve alapvető könyvvizsgálati eljárás minden lényeges „SZÜK”, minden lényeges állítására, de bizonyíték gyűjtés történt, akkor a 4.1 kérdésre NEM választ kell adni, ha bizonyíték gyűjtés sem történt, akkor az 5.10 kérdésre is NEM választ kell adni.

2.8 kérdés ha a könyvvizsgálati terv nem felel meg a tartalomnak, akkor a 4.1 kérdésre NEM választ kell adni, ha bizonyíték gyűjtés sem történt lényeges kockázatokra, akkor az 5.10 kérdésre is NEM választ kell adni.

3.1 kérdés új megbízásoknál a nyitó egyenlegeket az előző könyvvizsgáló munkapapírjainak áttekintésével, vagy saját eljárásokkal kell alátámasztani. Ha ez egyáltalán nem történt meg, akkor az 5.10 kérdésre is NEM választ kell adni.

3/I. és 3/II. fejezetekben a mélyebb vizsgálatra kiválasztott területekben: bármelyik kijelölt területnél a 2-es /elegendő és megfelelő bizonyíték beszerzése megtörtént-e/ és a 4-es /minden szükséges könyvvizsgálati eljárást dokumentáltan elvégeztek-e/ NEM-et kap, általában NEM-et kell adni 5-ös /áttekinthető-e a dokumentáció/ és 7-es /áttekintette-e a könyvvizsgáló a dokumentációt/ pontokra is, és így az 5.10 kérdésre is NEM választ kell adni.

Egyéb összefüggések az egyedi vizsgálati kérdőívben

2.5 Azonosították-e , hogy milyen - az ügyfél sajátosságait figyelembe vevő - lényeges számlaegyenlegek, ügyletcsoporthoz és közzéteendő információk (együtt: „SZÜK”), valamint lényeges állítások (teljesség, létezés/előfordulás, pontosság, értékelés, jogok/kötelezettségek, bemutatás/közzététel) várhatóak a beszámolóban? Ha NEM a válasz, akkor a minőségellenőr választ lényeges területeket a 3/I. és 3/II. fejezetekhez.

3.4 Ha a bevételeket nem azonosították csalási kockázati tényezőként, azt indokolni kell, ha nincs kellően megmagyarázva, akkor az Árbevételt / Egyéb bevételeket / Pénzügyi műveletek bevételeit (amelyik releváns) kell jelölni egyik fő területnek a 3/I. és 3/II. fejezetekben.

3.8 Ha a készletek értéke jelentős, és a könyvvizsgáló nem ellenőrizte a készletek létezését, akkor a készleteket kell jelölni egyik fő területnek a 3/I. és 3/II. fejezetekben.

3.10 Ha a vevők értéke jelentős és nincsenek bekérve külső megerősítések, vagy azok nincsenek kiértékelve, illetve egyéb módszerekkel sincs alátámasztva a vevők létezése pl.: fordulónap utáni kifizetések vizsgálatával, akkor a vevőket kell jelölni egyik fő területnek a 3/I. és 3/II. fejezetekben.

MIR dokumentum célja

- A Társaság dokumentálja a minőségcélokhoz és a minőségi kockázatokhoz kapcsolódó **kockázatfelmérési- és azonosítási folyamatot, az egyes MIR komponensekre vonatkozóan.**
- Támogassa a könyvvizsgáló társaság által a minőségi kockázatokra kialakított válaszok következetes alkalmazását.
- Támogatást nyújtson ahhoz, hogy a munkatársak (asszisztensek és minden más bevont munkatárs) megértsék és következetesen értelmezzék a belső MIR szabályzatban foglaltakat (beleértve a MIR-ben rögzített általános, valamint a megbízások végrehajtásával kapcsolatos konkrét feladatköreik és felelősségeik megértését).
- Bizonyítékot nyújtson a minőségi kockázatokra adott válaszok kialakítására, bevezetésére és működésére, hogy ezzel is támogassa a MIR évenkénti értékelését.

Kockázat Felmérés

Kockázat forrása	Következmény	Eredendő kockázat felmérése			
Üzleti kockázat					
		Felmerülé s valószínű- sége A/K/M	Hatás A/K/M	Kockázat becsült szintje Standard, fokozott, jelentős	Jelentős kockázat IGEN/ NEM
Tevékenység folytatásának elve	A társaság működése stabil, a 3 éves üzleti tervében a feltételezések megalapozottak, a tevékenység folytatása elve nem sérül.				
pénzügyi kockázat: nincs ellenőrizve az ügyfelek fizetőképessége, nincs cash flow tervezés	Előfordulhat folyószámla hitelkeret túllépés, likviditási gondok keletkezhetnek.	A	A	Standard	NEM
IT környezet és az IT rendszer gyengesége	A pénzügy- számvitel területén, a kapott információ szerint, a munkatársak ismerik egymás jelszavait, ezért nem lehet kizárni a jogosulatlan hozzáférést az adatokhoz. Emiatt lehetséges nem engedélyezett vagy nem létező ügyletek rögzítése.	A	K	Standard	NEM

Kockázat forrása	Következmény	Eredendő kockázat felmérése			
Csalási kockázat					
		Felmerülé s valószínű- sége A/K/M	Hatás A/K/M	Kockázat becsült szintje Standard, fokozott, jelentős	Jelentős kockázat IGEN/ NEM
Kontrollok vezetés általi felülírása (1)	Jogosulatlan naplótételek kerülhetnek rögzítésre vagy előfordulhat a pénzügyi kimutatások manipulálása.	A	M	Jelentős	IGEN
Bevételek megjelenítése (2)	Bevételek előrehozása, fiktív bevételek rögzítése	A	M	Jelentős	IGEN
Jogosulatlan hozzáférés az adatokhoz a pénzügy-számviteli területen	Előfordulhat nem engedélyezett adatbevitel, vagy a könyvelési adatok manipulálása.	A	K	Standard	NEM

MIR Kockázat alapú – új megközelítés

- Olyan feltételek, események, körülmények, intézkedések vagy elmaradt intézkedések azonosítása, amelyek kedvezőtlenül befolyásolhatják a releváns minőségcélok elérését.
- Annak értékelése, hogy egy kockázat bekövetkezésének észszerű esélye van-e, és bekövetkezése esetén hátrányosan befolyásolhatja-e egy vagy több minőségcél elérését akár önállóan, akár más kockázatokkal együtt.
- A kockázatok megfelelő kezelésére irányuló könyvvizsgálói válaszlépések meghatározása, végrehajtása és mindezek dokumentálása.
- A régi megközelítés a minőségi követelményeknek való megfelelés volt, a mostani rugalmasabb, modernebb.

A MIR átfogó értékelése évente kötelező

- az éves MIR értékelés eredményeként a MIR-ről átfogó következtetést kell levonni
- a könyvvizsgáló a következő 3 minősítési lehetőség egyikét állapíthatja meg az adott évre:

- a) A minőségirányítási rendszer **kellő bizonyosságot nyújt** arra, hogy a minőségirányítási rendszer céljai teljesülnek,
- b) A minőségirányítási rendszer kialakítására, bevezetésére és működésére súlyos, de nem átfogó hatást gyakorló hiányosságokat azonosított, de ezeken kívül a minőségirányítási rendszer **kellő bizonyosságot nyújt** arra, hogy a minőségirányítási rendszer céljai teljesülnek,
- c) A minőségirányítási rendszer **nem nyújt kellő bizonyosságot** arra, hogy a minőségirányítási rendszer céljai teljesülnek.

A MIR 8 komponense

1. A társaság kockázatfelmérési folyamata: van-e kialakított folyamat (szabályzat) a minőségcélok elérésére kockázatok felmérésére és szakmai válaszokra.
2. Irányítás és vezetőség: szervezeti felépítés: felelősség, hatáskörök, stratégia, operáció, pénzügyi feltételek, teljesítmény értékelés.
3. Releváns etikai követelmények: munkatársak és szakértők függetlensége, összeférhetetlenségi szabályok, szakmához méltó magatartás, titoktartás, rotáció
4. Ügyfélkapcsolatok és konkrét megbízások elfogadása és megtartása: képes-e a cég a feladatokat elvégezni (határidő, díj, erőforrások, visszalépések kezelése)
5. Megbízás végrehajtása: egyedi minőség-ellenőrzés eredménye és archiválás
6. Erőforrások (emberi, technológiai, szellemi): hozzáférés, továbbképzés, ösztönzés, informatikai környezet, adatvédelem, szakértők értékelése
7. Információk és kommunikáció: ügyféllel (pl. audit bizottság), hatóságokkal (pl. visszalépés esetén) és munkacsoporton belül (MI)
8. Figyelemmel kíséresi és helyrehozási folyamat: 3 évente külső, azonosítás és helyrehozás is.

Tervezés-kockázat becslés - árbevétel

Lényegességi szint meghatározása

Az ügyfél üzleti tevékenysége és az ágazati szabályozási körülményei összekötve a kockázatbecsléssel. (Külső környezet tartalmi vizsgálata)

Az ügyfél működési, szervezeti sajátosságai, informatikai környezete összekötve a kockázatbecsléssel. (Belső környezet tartalmi vizsgálata) pl. karácsony utáni áru visszavétel.

Kontrol teszt: pl. egyedi bevételi tételek egyeztetésének vizsgálata az ügyfélnél pl. számlához - szállítólevélhez, teljesítésigazolásához – szerződéshez, megrendeléshez (3 way match).

Alapvető vizsgálati eljárások beleértve a bevételek csalással összefüggő vizsgálatát (ISA 240).

Csalás vizsgálat eljárásaira példa

Azonosítjuk és felmérjük az éves beszámoló akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításainak a kockázatait, kialakítjuk és végrehajtjuk az ezen kockázatok kezelésére alkalmas könyvvizsgálati eljárásokat, valamint elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerzünk a véleményünk megalapozásához. A csalásból eredő lényeges hibás állítás fel nem tárásának a kockázata nagyobb, mint a hibából eredőé, mivel a csalás magában foglalhat összejátszást, hamisítást, szándékos kihagyásokat, téves nyilatkozatokat, vagy a belső kontroll felülírását.

Megismerjük a könyvvizsgálat szempontjából releváns belső kontrollt annak érdekében, hogy olyan könyvvizsgálati eljárásokat tervezzünk meg, amelyek az adott körülmények között megfelelőek, de nem azért, hogy a Társaság belső kontrolljának hatékonyságára vonatkozóan véleményt nyilvánítsunk.

- KPI vizsgálat - nyomás
- Vezetés tisztességének vizsgálata – tett igazolása
- Kontrollok hatékonyságának vizsgálata - lehetőség

THE FRAUD TRIANGLE

Tervezés-kockázat becslés – állítás szintű

Mérleg/ eredménykimutatás/ Üzleti folyamat	Ügyletsorozat, számlaegyenleg, közzététel Főkönyvi kivonat megfelelő sorának hozzárendelése	Állítások	Releváns állítás	Kockázat leírása	Csalási kockázat, ami lényeges, hibás állításához vezet?	Valószínűség A/K/M	Nagyságrend A/K/M	Jelentős kockázat? Igen/nem	Eredendő kockázat Standard Fokozott Jelentős
Értékesítés nettó árbevétele	Alaptevékenység bevétele	Létezés/előfordulá s/ jogok és kötelezettségek	Igen	Olyan ügylet rögzítése, amely nem valósult meg.	Igen	A	M	Igen	Jelentős
		Teljesség	Igen	A kiszállított áru lehet, hogy nem került kiszámlázásra, és így bevétele nem került rögzítésre.	Nem	A	A	Nem	Standard
		Pontosság/értéke lés	Igen	A tranzakció nem a megfelelő összegben került rögzítésre.	Nem	A	A	Nem	Standard
		Elhatárolás (cut- off)	Igen	A bevétel nem a teljesítés időpontjának megfelelő időpontban került rögzítésre, hibából, vagy szándékosan.	Igen	A	M	Igen	Jelentős
		Besorolás/bemut	Nem						

Árbevétel teszt

Cél: Megbizonyosodni arról, hogy az árbevétel teljességéről, előfordulásáról, pontosságáról és megfelelő időszakra történő elszámolásáról

Lehetséges eljárások a teljesség igénye nélkül:

- Főkönyv-analitika (számlaösszesítő) egyeztetés
- Árbevétel ügylettípusok csoportosítása kockázati szempontból (havi rendszeres szolgáltatás, egyedi értékesítések, stb.)
- Havi rendszerességgel kiszámlázott árbevétel újrakalkulálása szerződés alapján (ha van ilyen)
- Mintavételezéssel kiválasztott egyedi bevételek egyeztetése számlához, szállítólevélhez, teljesítésigazoláshoz, valamint a könyvelés ellenőrzése (árfolyamvizsgálat)
- Következő évi jóváíró számlák ellenőrzése (csalás, utólagos engedmény).
- Szokatlan, vegyes könyvelések vizsgálata – JET vizsgálatnál

Példa állítások felhasználása – árbevétel

Teljesség: összes kimenő számla letöltése és egyeztetése az árbevétel adattal, eltérések azonosítása, elhatárolások (becslések), helyesbítések mélyebb vizsgálata, az el nem számolt, de teljesített árbevétel kockázat?

Előfordulás: forgalom egyenlegközlése vevővel, tranzakciók egyeztetése számlával, szerződéssel, teljesítéssel. A ki nem fizetett vevőkövetelések vizsgálata létezésre.

Pontosság: előző + árfolyam kiszorítása devizás tételeknél.

Időszakok közötti elhatárolás: több időszakra vonatkozó tételek kiszorítása pl. kapott bérleti díj, fordulónap után elszámolt jóváíró számlák, számlahelyesbítések ellenőrzése.

Besorolás: tárgyi eszközök értékesítése nem árbevétel.

Talált hibák értékelése

- Szükséges megérteni a hibákat, azok okát, valamint hatásukat az éves beszámolóra és ennek megfelelő könyvvizsgálati választ kell adni, ami újabb eljárások tervezését és végrehajtását jelenti.
- A talált hibák növelik a könyvvizsgálati kockázatot, ezért alapvetően az eljárások bővítését jelentik.
- Szükséges mérlegelni, hogy nem tisztázott eltérések, vagy talált hibák esetén azok összegét szükség van-e kivetíteni a vizsgált sokaságra. Amennyiben sor került a vizsgált egyenlegben rejlő becsült hiba kivetítéssel történő meghatározására, és a becsült hiba lényeges, mérlegelték-e ennek hatását a könyvvizsgálói véleményre.
- Amennyiben az azonosított kockázatokat nem lehet könyvvizsgálói eszközökkel alacsony szintre csökkenteni, vagy az azonosított hibák összege egyedileg, vagy összevontan jelentős, akkor az megfelelően megjelenik-e a könyvvizsgálói jelentésben.
- Amennyiben az azonosított hibák szándékos hibát (ez a csalás) tartalmaznak, akkor az megfelelően megjelenik-e a könyvvizsgálói jelentésben.

Bizonyosságot és bizonyosságot nem nyújtó szolgáltatások típusai

Vizsgálat vagy szolgáltatás tárgya		Nyújtott bizonyosság szintje		
		Kellő	Korlátozott	Nem nyújt bizonyosságot
Múltra vonatkozó pénzügyi információ		Könyvvizsgálat - Vélemény [100-800. témaszámú standardok]	Átvilágítás - Következtetés [2400. és 2410. témaszámú standardok]	Megállapodás szerinti vizsgálat – Ténymegállapításokat tartalmazó jelentés [4400. témaszámú standard]; és Összeállításra vonatkozó megbízás - összeállított pénzügyi információkat azonosító jelentés [4410. témaszámú standard]
Múltra vonatkozó pénzügyi információtól eltérő információ	Múltra vonatkozó proforma információ	Egyéb bizonyosságot nyújtó szolgáltatások - Kellő bizonyosságot nyújtó következtetés [3000. témaszámú standard]	Egyéb bizonyosságot nyújtó szolgáltatások - Korlátozott bizonyosságot nyújtó következtetés [3000. témaszámú standard]	
	Múltra vonatkozó nem pénzügyi információ			
	Jövőre vonatkozó pénzügyi információ	Feltevésekkel és beszámolóképzési keretelvekkel való összhang tekintetében – Kellő bizonyosságot nyújtó következtetés [3400. témaszámú standard]	A feltevések elfogadhatósága tekintetében - Korlátozott bizonyosságot nyújtó következtetés [3400. témaszámú standard]	
		A függetlenség általában követelmény		A függetlenség nem követelmény
		ISQM1-2, az adott standardban foglalt, a megbízásra vonatkozó minőségellenőrzési eljárásokkal együtt alkalmazandó		

A Bizonyosság szintjei

Korlátozott bizonyosság	Kellő bizonyosság
Megismerés célja: - azonosítani azokat a területeket, ahol valószínű, hogy felmerül lényeges hibás állítás - alapot nyújtson eljárások megtervezéséhez és végrehajtásához a fenti azonosított területek kezelésére és a gyakorló könyvvizsgáló korlátozott bizonyosságot nyújtó következtetésének alátámasztására	Megismerés célja: - azonosítani és felbecsülni a lényeges hibás állítás kockázatait - alapot nyújtson a becsült kockázatokra reagáló és a gyakorló könyvvizsgáló következtetését alátámasztó, kellő bizonyosság megszerzését biztosító eljárások megtervezéséhez és végrehajtásához
A megismerés során figyelembe kell venni a vizsgálat tárgyával kapcsolatos információk elkészítéséhez használt folyamatot	A megismerés során meg kell ismerni a vizsgálat tárgyával kapcsolatos információk elkészítése feletti, a megbízás szempontjából releváns belső kontrollt
A megismerés alapján: azonosítani kell azokat a területeket, ahol valószínű, hogy felmerül lényeges hibás állítás, és megfelelő eljárásokat kell megtervezni és végrehajtani ezek kezelésére	A megismerés alapján: - azonosítani kell és fel kell becsülni a vizsgálat tárgyával kapcsolatos információkban lévő lényeges hibás állítás kockázatait, és a becsült kockázatokra való reagálás és a kellő bizonyosságot nyújtó következtetés alátámasztása céljából megfelelő eljárásokat kell megtervezni és végrehajtani - Releváns kontrollok működési hatékonyságát is vizsgálni kell bizonyos esetekben
Annak meghatározása, hogy szükségesek-e további eljárások egy korlátozott bizonyosságot nyújtó szolgáltatásokra szóló megbízásnál	A kockázatbecslés felülvizsgálata kellő bizonyosságot nyújtó szolgáltatásokra szóló megbízás során

Bizonyosságot és bizonyosságot nem nyújtó szolgáltatások és kapcsolódó következtetések

Kellő bizonyosság - Pozitív kifejezési forma:

- az éves beszámoló megbízható és valós képet ad a számviteli törvénnyel összhangban.

Korlátozott bizonyosság - Negatív kifejezési forma:

- nem jutott tudomásunkra olyan tény, amely arra a meggyőződésre vezetett volna, hogy az éves beszámoló nem ad megbízható és valós képet a számviteli törvénnyel összhangban.

Semmilyen bizonyosság – Nincs következtetés:

- mivel a fenti vizsgálat nem minősül könyvvizsgálatnak, vagy átvilágításnak, ezért semmilyen bizonyosságot nem állapítunk meg;
- ha további eljárásokat végeztünk volna el, akkor más tények is tudomásunkra juthattak volna, amelyekről önöknek jelentést tettünk volna.